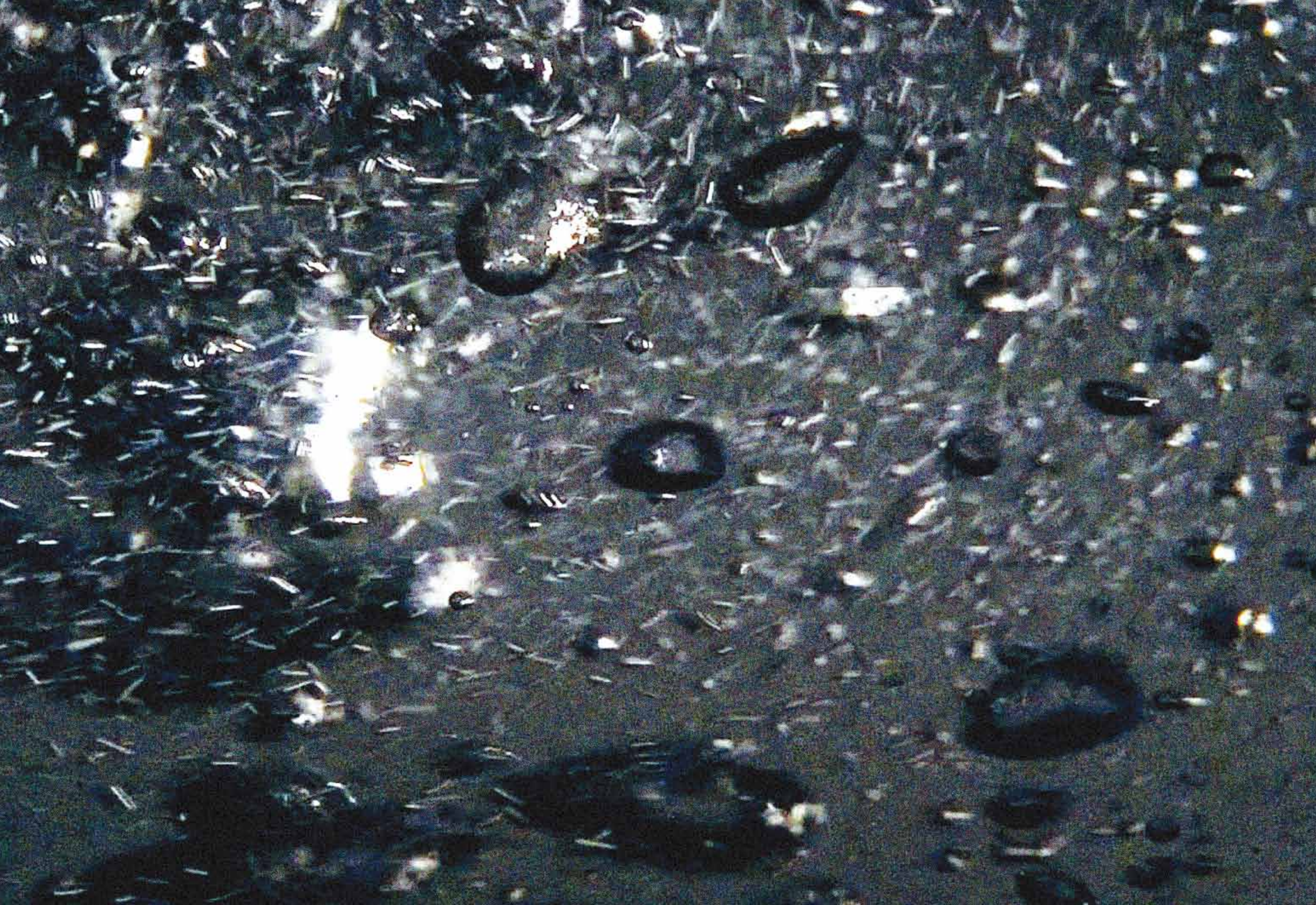

Lee Yanor

COME DANCE WITH ME

לי ינור

COME
DANCE
WITH
ME

לי ינור Come Dance with Me

לי ינור Come Dance with Me

ינואר-מרץ 2012
אוצרת: קציעה עלון

מנהלות הגלריה: ענת בר נוי, ליאור יהל אוהד
אסיסטנטית: אור תמרי
יחסי ציבור: רותי שטרית

עיצוב והפקת הקטלוג: דאדלוס
עריכת טקסט עברית ותרגום לאנגלית: עינת עדי
הדפסה: דפוס אלי מאיר
לוחות: שקף אור בע"מ

תודה מיוחדת: אבי, לני ומיכאלה בורלא, אורנה דינרי, שרון רשף ארמוני,
ניר וידן, ורדה ויחיאל גילה, טליה גושן וסאשה פרנקלין, אונדין פז, גיא דגן,
עדי חשען, ארז צמח ושי צמח

המידות נתונות בסנטימטרים, רוחב x גובה

על העטיפה: *As Far as I Can See*, 2011
עמ' 2-3, 78-79: *Come Dance with Me*, 2011

© 2012, כל הזכויות שמורות לזימאק בע"מ

Z

Zemack
Contemporary
Art

גלריה זימאק אמנות עכשווית

ה' באייר 68, תל-אביב 62198

טל. 03.6915060

פקס. 03.6914582

info@zcagallery.com

www.zcagallery.com

לי ינור כוריאוגרפית של מהויות

ז'אן-מארק אדולף

על מנת לראות,
יש לעצום את העיניים.
העין מקשיבה.
ככל שהעין מגעת.

אופק המבט נמתח על פני העור.
דימויים נושמים וניתנים למגע נכנסים,
גם אם הם על סף היעלמות.

היעלמות זו של הדימוי מצויה בלב ליבו של מה שתופסת לי ינור, במחול הגופים והנופים, בהתגלות המהויות השברירית, בורימה ובחזרה של מה שמופיע ונעלם ללא הרף, בהפשטה של המבט, בחותם שמטביעה הנשימה.

חינה של תנועת ההתבוננות הזו בכך, שאינה מגלה את עצמה לשם עצמה (לו עשתה זאת, היתה זו "אמנות הרברבנות"), אלא מוחקת את עצמה בליבתו של מה שהיא מאפשרת שיתרחש (מהי אם כן אמנות שמזמינה אותנו להרפות מה"כבר ראינו את זה"?)

הכול חולף עד מאוד, צף בתחום הביניים, חיימת, ללא מראה קבוע אלא להפך, בטשטוש מסוים של ה"הופעה", בהיווצרותן המהוססת של הצורות, כאותן אדוות במים הגורמות לפני השטח לרקוד, כאותם דגים שהכוריאוגרפיה קלת התנועה והאילמת שלהם יוצרת נפח במרחב המים, או כרקדנית המוסיפה נימה אירונית לתנועותיה ולמה שהיא מדמה להראות, בעוד שכל שיש לראותו הוא זרימת המים לאחור, המיית הרוח השקטה בעדה פורח, תקוות הליטוף האצורה בחלל כפי יד ופריחתה המוזיקלית של הילדות על ציפיות הנעורים הגלומות בה.

מאן ריי דיבר על explosante-fixe (התפוצצות מקובעת). על אמנות ההתבוננות של לי ינור ניתן לומר שזוהי "מדיטציה גמישה", יבול סבלני של מה שהמבט מסתיר, מוות העתיד לבוא במקום שבו החי מתפרק, שיהפוך לרקבובית דשן במקום שבו נולדות תנועות הביניים. מקצב הדימוי הזה או נשימתו הם אינראות, אותה מצלמת לי ינור היטב. לשכה אפלה, חדר הדוד.

1. ראייה/תפיסה

2. לשכה אפלה
(קמרה אובסקורה)

קנדינסקי וגוגן, את הזכות להזכיר לנו כי הריקוד והצילום הם אתרי ההתגלות של כתיבה צורנית של חלל-זמן, שכן שניהם 'מזמינים את העולם לדבר במקום את הנפש, בהתרגשם מחופעה של נפש העולם". בזאת ובזאת בלבד הם חווים את היחסים האתיים המחודשים שניתן לחוות ולאתר באופן קיומו של אדם בעולם, ולא באופן שבו האדם רואה את העולם.

זהו הפרדוקס המונח בתשתית החיבור בין צילום ומחול. לשניהם יכולת פרדוקסלית לסכל את צורתם של אובייקטים וגופים ברגעים כמעט טקסיים, שבהם מוליד קסם החלל והזמן צורה המספרת לנו 'על מה היא מביטה' ו'היכן היא רוקדת'!¹

פגשתי את לי ינור לראשונה בפריז, בתחילת שנות התשעים, כשהייתה צלמת מחול, ברוח כוריאוגרפית דומה לעבודתם של קתרין דיוורס (Diverrés) וברנרדו מונטה (Montet). עם זאת, במהרה נעשיתי מודע לכך שהתואר "צלמת מחול" היה רחוק מלהיות מדויק, שכן יצירתה, שהתפתחה לצד המחול, טמנה בחובה את זרעיה של התפתחות כוריאוגרפית. מעולם לא ראיתי את ינור רוקדת – הדימויים שלה מדברים בשבילה. כך בסרט מזרח-מערב שיצרה ביפו עם ברנרדו מונטה, או בעבודה שיצרה בין הריסות פומפיי עם פאקו דסינה (Dècina). הדבר ניכר גם בהצבה שהציגה ב-1994 במסגרת SKITE, ליסבון, בתנועה הסוחפת של הפנים והידיים שהודפסו על גבי בדים צילומיים ענקיים שהוצגו בחוץ, על חזית הבניין של מרכז התרבות ג'לם. כך גם בסרטה קפה עם פינה, סרט "דוקומנטרי" מהיפים ביותר שנעשו על פינה באוש, שבו הסכימה הכוריאוגרפית להותיר לחלוטין בידיה של ינור את העדות על ריקודה שלה, דבר שכמעט לא עשתה בעבר (פרט לסרט המתעד אותה רוקדת בקפה מילר).

כשנפרדנו, נפרדו דרכינו. מאז שקבעה את מושבה בתל-אביב, לא שמעתי דבר על ינור עד שהתבקשתי, בעקבות קריאה מחודשת של טקסט ישן שלי, לכתוב שוב על עבודתה עבור תערוכתה בתיאטרון היהודי של שטוקהולם, חשם הגיעו אלי הדיהן של שתי עבודות לא מוכרות לי. שני מיצבים: האחד, **Small Songs**, פחות או יותר "מוזיקלי"; האחר, **Cloud 9**, נוטה לכיוון של "נוף". כך גיליתי כי לי ינור התרחקה מהסובייקט (מופע ראווה, דיוקן של כוריאוגרפיה או של רקדנים) והחלה ליצור כוריאוגרפיות משלה.

בסרטו הקצר **La Ricotta** נתן פייר-פאולו פווליני לאורסון וולס לשחק תפקיד. עיתונאי שהגיע לראיון עם המאסטרו בעת הצילומים שאל אותו משהסתיימו: "מה אתה חושב על פליני?" אורסון וולס חיך וענה בפשטות: "הוא רוקד... הוא רוקד". גם על לי ינור הייתי אומר: היא רוקדת... היא רוקדת!

בסופו של דבר, הכול הוא שירה. "ואני הוגה במסעות באופן מטושטש" (פרננדו פסואה, "אודת ים")². "מבט בודד לעולם איננו מספיק כדי פשוט להתבונן" (רוברטו חוארוז, "שירה אנכית").

5. ללא כותרת

צילום: סירי איסגרן, 2009-2010

הפרגמנט יוצר חיבור. אין כל אפשרות לשחזור המציאות כשלם (ושחזור החלום אפשרי עוד פחות). איננו יודעים עוד כיצד לספר סיפורים, ובעולם שבו אנו חיים גם ההיסטוריה אינה מסוגלת לספרם. מסורות עתיקות המציאו לעצמן קוסמוגוניות, אך התייתמו מהמיתוסים המכוננים שלהן.

ה"כפר הגלובלי" של הגלובליזציה העכשווית, שמערב הכול ללא הבחנה במכונת ההרס שלו (חוויות אנושיות ותמציות צמחים, שפות וגופים, שכולם כפופים לאותם מונחי רווחיות), הוא ניגודו של "עולם הכללי" של הגלובליזציה שיש להמציא, שקושרת בין ה"אחד" ל"ריבוי", ובין תחושת שייכות לעולם לבין מובחנותם של קשרים אינטימיים.

דבר-מה גדול וחזק מכל אחד מאיתנו: היקום נוכח בפיסת הנוף הזעירה ביותר. כאן טמון התואם שקושר אותנו זה לזה, על מראיות העין שלנו וההבדלים בינינו, ואז משתבר ומאביק פרח אחר פרח במחוות הקיום הדקות ביותר. הפצה זו מהותית לחיים עצמם ומתקיימת בכל אחת מן המהויות היחידאיות המולידות את דרכן, זמנית, לעבר האינסוף.

תחושת הפרגמנטריות העזה שינור מפתחת בסרטים שהיא מצלמת (prises de vue – ביטוי בלתי מדויק, שמעביר באופן קלוש בלבד את מה שאמנם מתרחש באקט ההתבוננות והקליטה) מתרחבת בחלל המיצב, שבו מבטו של הצופה מתבקש להקיף מסכים מרובים. ההקרנה פרגמנטרית, ומתוך פרגמנטריות זו עצמה, באמצעות שירתם הבורזמנית של הדימויים, ינור מפעילה-מחדש אחדות ריקודית.

באמצעות קומפוזיציה כוריאוגרפית של חמש, ינור מייצרת חלל שבו המהויות הללו יכולות להתקיים; כלומר, היא כוריאוגרפית של מהויות.

אותיר לאחרים – אנשים בעלי גישה תיאורטית מזו שלי – לאפיין את אמנותה של לי ינור. בינתיים, די להביא כאן קטע מתוך ספר שפרסם לאחרונה מישל דבה (Debat), המציג דיאלקטיקה חדשה בין צילום, ריקוד וכוריאוגרפיה:

"הזמן והחומר לעולם אינם ישויות, ובמובן זה על הפרקטיקות העוסקות בהם לעבוד עם מה שמחיידידות-האירוע נמוג אל רגעי-ההופעה. על מנת שיתרחש מעבר זה מזמן לחומר, עליו לעבור תחילה דרך התווך, המרווח, הפרגמנט והחלוקה לקטעים, לשבור את נקודת המבט, להכפיל רצפי-צילום, להרוס את הליניאריות, לחבר את הקצוות, אפילו לפעול על פירוק הגוף, השחתת צורתו, עד שחוסר הצורה שיווצר יפתח את הדלת לא לשיח אלא לדימוי פועם. שכן, עבור המחול, ולא פחות מכך עבור הצילום, השאלה היא כיצד ליצור את הסינגולרי באמצעות מה שנעלם, תוך התייחסות להיעלמות כנקודת מוצא אוניברסלית, או ליתר דיוק, כיצד להשתמש בפרגמנטרי על מנת לספר את מה שאינו ניתן לתיאור. ניתן אם כך לפרנץ מארק (Marc), הצייר האקספרסיוניסטי הגרמני, חברים של

3. תואם / הפצה

4. בתצלום או בסרט, האם זה עדיין ריקוד?

1 ז'אן-מארק אדולף הוא חו"ל כתב העת הצרפתי **Mouvement** הנוסח האנגלי של מאמר זה פורסם לראשונה בקטלוג התערוכה **Small Songs** (שטוקהולם: התיאטרון היהודי, 2010).

2 פרננדו פסואה, "אודת ים", בתוך: **מה עשיתי מן החיים? שירי אלורו דה קמפוש**, תרגום: רמי סערי ופרנסישקו דה קושטה ריש (תל-אביב: הוצאת כרמל, 2006), עמ' 97.

Come Dance with Me, או: על האסתטיקה של ההיעלמות

קציעה עלון

בתערוכה הנוכחית בגלריה זימאק משתברים עולמות התוכן של לי ינור בתצוגה רבגונית, הזורמת בין מדיומים שונים. חלל התערוכה מציע ערבול בין כמה וכמה סוגות אמנותיות, שבכולן ניכרים כתב יד אישי מאוד, קול ייחודי מאוד. אלו הם כתב ידה וקולה של לי ינור – צלמת, במאית, אמנית פלסטית, כוריאוגרפית, יוצרת וידיאו, קולנוענית. ינור פועלת בתוך חומרי גלם תרבותיים מוכרים, אולם מהפכת בהם ומקיימת דיאלוג אינטנסיבי עם המשבצות הז'אנריות השגורות והשחוקות "צילום" ו"וידיאו". בין ומבעד למדיומים השונים בוקעת אסתטיקה תמאטית: האסתטיקה של ההיעלמות (כשם המסה שפרסם פול וירליו ב־1980).

דמות מטושטשת־אור, כמו נמוגה אל האין. מפל האור־צל (קיארוסקורו) הנופל ממנה מחריג אותה אל מציאות אחרת. היא מקרינה פגיעות אינסופית (מריאן, 2011). שתי דמויות נעות בתוך סופה של פתיתי כסף, נטועות בליבו של חלל דמוי חלום, מלחכות את גבולות ההוויה (סטילס מתוך הווידאו **Come Dance with Me**, 2011). זוג לבוש משייט בתוך המלאות החומרית של המים, בגדי היומיום – שאינם חותאמים למים – מתפרקים, מופשלים לאחור, יוצרים שובל צבעוני (סטילס מתוך הווידאו **As Far As I Can See**, 2011). אדם נאבק בשולחן – או מטפורית, בחפצים הדוממים הסובבים אותו, המשתוקקים תדיר להפכו ל"אחד משלהם", עד שבסופו של דבר אמנם יצליחו בכך (**איש ושולחן**, 2011). אור שקוף, מבריק, נשרך מבעד לגדילים, בוקע מתוך סבך של חושך (סטילס מתוך הווידאו **Come Dance with Me**).

ינור מפעילה שלל כרוצדורות צורניות של הנכחה והיעלמות, מצרינה נוכחות אינטנסיבית מול חמקמקות המתפוגגת אט־אט, כאד.

דומה כי היא מבקשת לתעתע בבעתה הטרונסצנדנטית באמצעות היופי, ועבודותיה מחוקמות על הציר הרוחש בין הפנומנולוגיה לטרנסצדנציה, לקראת פנומנולוגיה של האי־נראה. טנא גדוש רכיבים צורניים, המציפים את חלל האוויר. גבר, אישה, גוף, זיכרון, התקרבות, התרחקות. נחשי זיכרונות אבודים זוחלים לאיטם, שבים אלינו ממרחק זמן רב, מזכירים לנו שמעולם לא נעלמו. "פרנצ'סקה", "דומיניק", אנחנו ממלמלים, חשים כי אנו מכירים אותם זה זמן רב, שנים על שנים. הנה הם שבים אלינו, מחשיים, בשר ודם, קרובים מתמיד.

דימוי רודף־דימוי, תמונות מהפנטות לופתות אותנו, מאריכות בנו את המבט המשתוקק לעוד ועוד. תנועה מחליקה לאורך קמרון היד, זוג רוחף באוויר, לפני ואחרי הניתור. מבט פוגש אקראית במבט. מנעד של רגשות מונח לרגליו, מניח יד חמה על ליבנו, הופך אותנו לחלק מהסחרחרת החזותית.

ידיעת היופי הצרוף ננקבת באזמל. Come dance with me – ההזמנה שרירה וקיימת, תלויה ועומדת, עד אשר ייענה לה נמענה, עד שניענה לה אנחנו. Come dance with me.

לי ינור

מתגוררת ועובדת בתל־אביב		
1992	Parade Souvage pour Arthur Rimbaud , לה וילט, פריז	תערוכות יחיד נבחרות
1993	Longings , גלריה לימבוס, תל־אביב	
1994	Images de Danse , מרכז פומפידו, פריז The Ships Sale On , מיצב על קירות תיאטרון הבסטיליה, פריז קרוסלה , בית האמנים, ירושלים	
1997	Five Passages in the Shadow , תערוכה ותפאורה לכוריאוגרפיה של פאקו דצ'ינה, בלאך־מניל, צרפת	
1999	Nanti-Dulou , CCF, בנדונג, אינדונזיה	
2000	עבודות, מוזיאון לאמנות ישראלית, רמת גן	
2004	Forget Me Not , גלריה החדר, תל־אביב	
2007	Memory Fields , המוזיאון לאמנות, טיפה, טייוואן	
2008	Cloud 9 , גלריה החדר, תל־אביב	
2010	Small Songs , התיאטרון היהודי, שטוקהולם (ספר־אמן)	
2012	Come Dance with Me , גלריה זימאק אמנות עכשווית, תל־אביב	
1991	Salon International de la Photographie , אוש, צרפת	תערוכות קבוצתיות נבחרות
1994	SKITE , מרכז תרבות בלם, ליסבון 25th Rencontres de la Photographie , ארל, צרפת	
1996	וריאציות על פולחן האביב , הביאנלה לארכיטקטורה, ונציה	
2001	מראה מקום: צילום ישראלי , מוזיאון מאנה־כץ, חיפה Aspirations , גלריה ריף, מועצת האמנויות אוהיו, קולומבוס, אוהיו	
2002	תערוכת זוכי פרס קונסטנטינר, מוזיאון תל־אביב לאמנות	
2003	וידיאו־דאנס, מרכז פומפידו, פריז וידיאו־דאנס, מוזיאון תל־אביב לאמנות	
2005	צלמים ישראלים מצלמים את עצמם מצלמים, הגלריה האוניברסיטאית ע"ש גניה שרייבר, תל־אביב	
2007	הלכי רוח בצילום הישראלי, מוזיאון תל־אביב לאמנות וידיאו־דאנס, מרכז פומפידו, פריז	
2009	Jumping Frames , 798 Space, בייג'ינג	
2011	ונציה ממואר, גלריה זימאק אמנות עכשווית, תל־אביב	
2007	Cloud 9 , הצבת וידיאו בתשעה מסכים, 9 דקות 45 שניות	הצבות וידאו
2009	Small Songs , הצבת וידיאו בשישה מסכים, 8 דקות 30 שניות	
2010	Void , הצבת וידיאו בארבעה מסכים, 7 דקות 5 שניות	
2011	Come Dance with Me , הצבת וידיאו בשלושה מסכים, 4 דקות 31 שניות Slapstick , הצבת וידיאו בשלושה מסכים, 3 דקות 14 שניות As Far as I Can See , הצבת וידיאו בשלושה מסכים, 3 דקות 22 שניות	
1986	מרשל גלייזיר, וידיאו, 20 דקות	סרטים
1995	על קצות האצבעות, וידיאו, 11 דקות (בהשתתפות ז'אן סספורטס)	
1996	לפיס־לזולי, 16 מ"מ, 10 דקות (מחווה לכריסטיאן פרי')	
1998	דרום־מזרח, סופר־8\וידיאו, 13 דקות (בהשתתפות ברנרדו מונטה)	
2000	חלומה של לני, סופר־8\וידיאו, 9 דקות (בהשתתפות לני בורלא וכריסטינה פורמג'יה) רמי, סופר־8\וידיאו, 3 דקות (בהשתתפות רמי הויברגר)	
2002	התגעגעי, וידיאו, 3 דקות בלופ (בהשתתפות ג'נל פרימן) Sophie's Garden , וידיאו, 3 דקות	
2006	Coffee with Pina , וידיאו, 52 דקות (בהשתתפות פינה באוש)	

רשימת עבודות

תצלומים	וידאו
<p>עמ' 56 במה, 2011 הדפסת למבדה והדפסה על בד שיפון 123x203x5</p>	<p>עמ' 23-20 Slow Blue, 2011 הדפסת למבדה והדפסה על בד שיפון 103x203x5</p>
<p>עמ' 57 פרנציסקה, 2011 הדפסת למבדה והדפסה על בד שיפון 123x203x5</p>	<p>עמ' 29-28, 26 As Far as I Can See, 2011 סטילס מתוך וידיאו הדפסת למבדה והדפסה על בד שיפון 70x50x5</p>
<p>עמ' 59-58 דומיניק, 2011 דיפטיכון, הדפסת למבדה והדפסה על בד שיפון 123x223x5, 123x80x5</p>	<p>עמ' 33-32 Running, Ein Trauerspiel, 2011 הדפסת למבדה 100x150</p>
<p>עמ' 60 מיצה-פיגה, 2011 הדפסת למבדה 25x40</p>	<p>עמ' 37-35 איש ושלחן, 2011 הדפסת למבדה 80x120</p>
<p>עמ' 61 Light, 2011 הדפסת למבדה 25x40</p>	<p>עמ' 39 מריאן, 2011 הדפסת למבדה והדפסה על בד שיפון 103x153x5</p>
<p>עמ' 67-64 Small Songs, 2011 סטילס מתוך וידיאו הדפסת למבדה והדפסה על בד שיפון 40x33x5</p>	<p>עמ' 47-46, 43 Come Dance with Me, 2011 סטילס מתוך וידיאו הדפסת למבדה והדפסה על בד שיפון 70x50x5</p>
<p>עמ' 68 Super-8 Kontakthof, 2011 הדפסת למבדה והדפסה על בד שיפון 123x183x5</p>	<p>עמ' 17-14, 19, 25-24, 27, 31-30 As Far as I Can See, 2011 הצבת וידיאו בשלושה מסכים, 3 דקות שניות בהשתתפות: טליה פז, יחזקאל לזרוב, מיכאל גטמן, לני ומיכאלה בורלא, יהלי לזרוב עריכה: מריאנה בוסירה צילום: איתן ויתקון עיצוב פסקול: קובי אייזמן גריידינג: יואב רז יעוץ טכני: גיא קורן</p> <p>עמ' 18, 40-42, 44-45, 62-63 Come Dance with Me, 2011 הצבת וידיאו בשלושה מסכים, 4 דקות 3 שניות בהשתתפות: טליה פז, יחזקאל לזרוב, מיכאל גטמן, לני ומיכאלה בורלא עריכה: מריאנה בוסירה עיצוב פסקול: קובי אייזמן גריידינג: יואב רז יעוץ טכני: גיא קורן</p> <p>עמ' 48-55 Slapstick, 2011 הצבת וידיאו בשלושה מסכים, 4 דקות 3 שניות בהשתתפות: טליה פז, יחזקאל לזרוב, מיכאל גטמן עריכה: מריאנה בוסירה עיצוב פסקול: קובי אייזמן גריידינג: יואב רז יעוץ טכני: גיא קורן</p>